

אריק איינשטיין

אריק איינשטיין (3 בינואר 1939 - 26 בנובמבר 2013)

היה זמר, פזמונאי, תסריטאי ושחקן ישראלי.

היה חבר בלהקת הנח"ל ובלהקות רבות אחרות. שיתוף הפעולה שלו עם שלום חנוך ולהקת הצ'רצ'ילים הניב את אלבומי הרוק הראשונים בישראל.

איינשטיין נחשב אחד הזמרים הישראלים החשובים ביותר.

איינשטיין נולד בשם **אריה לייב איינשטיין**, גדל והתחנך בתל אביב. בן יחיד לדבורה ולשחקן תיאטרון "האהל" יעקב איינשטיין. בנעוריו היה חבר בתנועת "השומר הצעיר" וספורטאי באגודת הפועל תל אביב. איינשטיין היה אלוף הארץ לנוער בהדיפת כדור ברזל ואלוף הארץ לנוער ולבוגרים בקפיצה לגובה. כמו כן היה כדורסלן בקבוצת הנוער של הפועל תל אביב. בשנת 1955 שיחק בקבוצת הבוגרים של הפועל תל אביב.

לקראת שירותו הצבאי עודד אותו אביו לנסות להתקבל ללהקה צבאית, אף על פי ששאיפתו הייתה להיות מדריך ספורט (מד"ס). בשל קוצר ראייה לא התקבל איינשטיין לתפקיד זה, ולכן נבחן ללהקת הנח"ל והתקבל ללהקה בתפקיד שחקן. במהלך שירותו הצבאי דבק בו הכינוי "אריק", שבו נודע מאז.

בשנת 1959 השתחרר מהצבא, והצטרף לתאטרון וגם ללהקת הזמר "בצל ירוק". מאז היה שחקן תיאטרון וקולנוע, וכן זמר במגוון של הרכבים מוסיקליים.

בשנת 1969, בעקבות התפתחויות בעולם הזמר בחו"ל ותחילת חדירת מוזיקת הרוק, חיפש גם איינשטיין צליל חדש ו"חשמלי" יותר, דבר שהביא אותו לחפש שותף במועדונים בתל אביב. שם, הכיר את להקת "הצ'רצ'ילים" ואיתם הקליט את מה שנחשב לאלבום הרוק העברי הראשון "פוזי".

איינשטיין וחברו מימי להקת הנח"ל אורי זוהר ריכזו סביבם אמנים רבים שלימים יהפכו ידועים בעצמם. הם קראו לעצמם **חבורת לול** וביחד יצרו ב-1970 את הסרט "שבלול" ואת תכנית הטלוויזיה הסאטירית "לול".

במאי 1970 יצא לאור הסרט "שבלול", המורכב ממערכונים של חבורת לול לצד שירים. שירים אלו התגבשו לאלבומם המשותף של איינשטיין וחנוך, "שבלול", שיצא באותה שנה. האלבום נחשב לאחד האלבומים המשפיעים ביותר ברוק הישראלי, ובסקרים רבים הוא נבחר כאלבום העברי הטוב בכל הזמנים.

בשנות השבעים עסק איינשטיין בחידוש שירים עבריים שנכתבו ברובם במחצית הראשונה של המאה ה-20. עד אמצע שנות ה-90 הקליט במקביל לאלבומיו המקוריים סדרת אלבומים בשם "ארץ ישראל הישנה והטובה", שבה ביצע שירים אלה - משירי מולדת מימי ראשית היישוב העברי ועד פזמונים "סלוניים" משנות ה-50 - בעיבודים מודרניים. לדבריו, לא עשה זאת למען הנצחת השירים, אלא פשוט כי אהב לשיר אותם.

בשנת 1980 הקליט את האלבום "**חמוש במשקפיים**". יציאת האלבום לוותה בסיבוב הופעות. במהלך ההופעות הייתה הרגשה ברורה אצל חברי הלהקה שליוותה אותו שהוא לא אהב להופיע. המפיק שכנע אותו להמשיך את סיבוב ההופעות עד תום. ב-29 באוגוסט 1981 התקיים המופע אשר חתם את מסע

פזמונאי – songwriter
תסריטאי – screenplay writer
הניב, להניב – to yield
אגודה – association
אלוף – champion
הדיפת כדור ברזל – shot put
עודד, לעודד – to encourage
שאיפה – aspiration
קוצר ראייה – near-sightedness
דבק, לדבוק – to stick
כינוי – nickname
הצטרף, להצטרף – to join
זֶמֶר – שיר
הרכב – ensemble
חדירה – penetration
לימים – in time
מערכון – skit
התגבשו, להתגבש – to form
סקרים – surveys
במקביל – in parallel
הנצחה – perpetuation

חמוש – armed
תום – סוף
חתם – גמר

החמירה, להחמיר – to worsen
מיעט, למעט – to reduce

הופעות זה במועדון בקיסריה, והפך לבסוף גם להופעתו האחרונה של איינשטיין בפני קהל. מאז התרכז איינשטיין בהקלטות בלבד.

באותה שנה עבר איינשטיין תאונת דרכים קשה. ידידתו נהרגה בתאונה, אשתו נפצעה קשה, והוא נפצע וכבדות הראייה שלו הלכה והחמירה. מאז התאונה מיעט איינשטיין להיראות בציבור או להתראיין בתקשורת, אולם המשיך ליצור ולהקליט שירים ישראלים עם אומנים ישראלים רבים.

בשנת 2005 זכה איינשטיין בפרס אקו"ם על מפעל חיים בפזמונאות העברית. ב-2006 קיבל פרס מיוחד על תרומה רבת שנים למוזיקה הישראלית בטקס פרסי עמ"י של ערוץ מוסיקה 24. בשנת 2010 היה איינשטיין האמן המושמע ביותר בתחנות הרדיו בישראל. ב-18 באוקטובר 2011 הוציא איינשטיין את השיר "עכשיו כשאתה כאן",

תרומה – contribution
חטוף – kidnapped

לרגל חזרתו של החייל החטוף גלעד שליט. בפברואר 2012 יצא לאור דואט של איינשטיין ושלמה ארצי לשירו של ארצי "חוזרים הביתה". זהו השיר האחרון שהספיק איינשטיין להקליט בחייו.

ביותר מארבעים שנות הקריירה שלו הקליט איינשטיין כ-500 שירים: עם להקת הנח"ל, בצל ירוק, שלישיית גשר הירקון והחלונות הגבוהים, בכל מיני הפקות, סרטים והצגות, ובלא פחות מ-34 אלבומים, בהם שיתף פעולה עם מיטב היוצרים.

טור – column

בנובמבר 2013 נודע כי איינשטיין יחל לכתוב טור חדש בנושא ספורט ב"מעריב", ומספר שעות לפני מותו סיים לכתוב את הטור הראשון. הטור המלא התפרסם במהדורה מיוחדת לזכרו.

מפרצת – aneurism
אבי העורקים – aorta

ב-26 בנובמבר 2013 בשעות הערב נפטר אריק איינשטיין בתל אביב, כתוצאה ממפרצת באבי העורקים שהתפוצצה.

הוצב, להציב – to stand
לחלוק – to allot

למחרת פטירתו, בשעות הצהריים, הוצב ארונו בכיכר רבין בתל אביב, ונערך לו טקס פרידה. עשרות אלפים מאוהביו באו לחלוק לו כבוד אחרון, בטקס השתתפו מוסיקאים ופוליטיקאים רבים.

הובא למנוחות – was laid to rest
בית עלמין – cemetery

אריק איינשטיין הובא למנוחות בבית העלמין טרומפלדור בתל אביב. בטקס הלוויה ספד לו חברו ומחונתו, הרב אורי זוהר.

מאפייני יצירתו של איינשטיין

הגה, להגות – to pronounce
עיצור – consonant

לאיינשטיין היה קול בריטון. לאורך רוב שנות קריירת הזמרה שלו, וכן בעת ששיחק בתיאטרון, הגה איינשטיין את העיצור ר' כלשוני. רק בסוף שנות התשעים החל להגות את העיצור כגרוני, כמקובל בחברה הישראלית היום.

מעורב, להיות מעורב – to be involved

בשנות הקריירה הראשונות שלו לא כתב איינשטיין את שיריו בעצמו, ובאלבום הסולו הראשון שהוציא לא היה מעורב ביצירה. באלבומיו הבאים כבר היה מעורב יותר ביצירה, והחל לכתוב את המילים לרבים משיריו.

אכזבה – disappointment
נהג – used to

שירים רבים שכתב איינשטיין עוסקים בזיכרונות ילדותו מהעיר תל אביב. מוטיב בולט נוסף בשיריו הוא האכזבה ממצב החברה הישראלית. מנגד נהג איינשטיין לכתוב ולבצע גם שירים אופטימיים. איינשטיין היה חובב ספורט מושבע, ונודע

חובב – enthusiast
מושבע – sworn, habitual

אוהד – fan
ותיק – veteran
נאמן – loyal
מוגדרים – defined

בלט, לבלוט – to stand out
כישרון – talent
חיקוי – impersonation
מבטא, מבטאים – accent

במיוחד כאוהד ותיק ונאמן של הפועל תל אביב, המוזכרת בכמה משיריו הידועים. רבים משיריו של איינשטיין מוגדרים כשירי ילדים, הן באלבומיו לקהל הבוגר יותר והן באלבומים שיועדו באופן ישיר לילדים. איינשטיין הוציא בסך הכל חמישה אלבומים של שירי ילדים.

עוד כנער בלט איינשטיין בכישורו החיקוי שלו. במהלך הקריירה נתן חיקה בעיקר דמויות לאומיות ומבטאים של יוצאי גלויות ודוברי שפות שונות.

משפחה

ב 1963-נישא לאלונה שוחט. מנישואים אלה נולדה בתם הבכורה שירי. ב-1967 התגרשו בני הזוג, וב 1968-שבו ונישאו. בנישואים אלה נולדה ב-1971 בתם השנייה יסמין, שעל שמה נקרא אלבומו של איינשטיין מ 1972-גם נישואים אלה הסתיימו בגירושים ב 1972-ב 2006 נפטרה אלונה מסרטן.

שירי ויסמין, בנותיהם של אלונה ואריק איינשטיין, חזרו בתשובה ביחד עם אמן בסוף שנות השבעים. הן נישאו לשני בניו החוזרים בתשובה של אורי זוהר, אפרים פישל ושלום.

סימה אליהו הייתה בת זוגו השנייה של איינשטיין, במשך כארבעים שנה עד לפטירתו. היא שיחקה לצדו במספר סרטים. לזוג נולדו שני ילדים, אמיר ודינה, והמשפחה מתגוררת בתל אביב.

איינשטיין היה סב לשמונה עשר נכדים וסבא רבא לשישה נינים.

